ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

4 Γεωλογική Ιστορία Ελλαδικού χώρου

Γεωλογική Ιστορία Ελλαδικού χώρου

Οι κοσμογονικοί μύθοι συνιστούν, με συμβολική κωδικοποιημένη και ποιητική γλώσσα, μια μικρή περίληψη των μεγάλων αλλαγών που έγιναν στη Γη από τη στιγμή του σχηματισμού της ως διάπυρης αστρικής μάζας πριν από 4.567.000.000 χρόνια, μετά από ισχυρότατα γεωλογικά και μετεωρολογικά φαινόμενα που διάρκεσαν πολλές χιλιετίες. Το **πραγματικό «παραμύθι»** της εξέλιξης της επιφάνειας της Γης είναι πράγματι από τα συναρπαστικότερα, καθώς παρουσιάζει ένα πλανήτη που δεν ήταν ποτέ στατικός, αλλά εμφάνιζε συνεχείς θεαματικές μεταβολές στο σχήμα, το πλήθος, τη θέση των ηπείρων και των ωκεανών και τα είδη των έμβιων όντων που ζούσαν πάνω του, καθώς και αλλεπάλληλες αλλαγές των κλιματικών συνθηκών, που κατέληξαν να επιτρέψουν την εμφάνιση και ανάπτυξη των θηλαστικών και ιδιαίτερα του ανθρώπινου είδους HomoHabilis πριν από 2.000.000 χρόνια. Σε ότι αφορά τις γεωλογικές μεταβολές που οδήγησαν στην ανάδυση της στεριάς που αποτελεί σήμερα τον γεωγραφικό χώρο της Ελλάδας είναι χρήσιμο να ληφθούν υπόψη οι επόμενες συνοπτικές παράγραφοι.

Η γεωτεκτονική θέση της Ελλάδας στο γεωλογικό παρελθόν, βρισκόταν στον ευρύτερο χώρο όπου γίνονταν οι τεκτονικές διεργασίες στα όρια **των λιθοσφαιρικών πλακών της Λαυρασίας και της Γκοντβάνας,** δύο ηπείρων που σχηματίστηκαν κατά την διάρκεια της **Δεβόνιας Περιόδου** (416-359.000.000 π.Χ.) και χωρίζονταν από την διαμπερή θάλασσα **Τηθύα** (από τη γνωστή Τιτανίδα για την οποία έγινε λόγος προηγουμένως) που ένωνε μεταξύ τους τον Πανθαλάσσιο και τον Παλαιοτηθύα Ωκεανό της εποχής εκείνης. Απομεινάρι της Τηθύος είναι η σημερινή Μεσόγειος θάλασσα. Η περιοχή της σημερινής Ελλάδας τότε όπως και όλη η Νότια Ευρώπη **βρισκόταν στο βυθό της Τηθύος**. Πριν από 250.000.000 χρόνια στις αρχές της **Τριαδικής Περιόδου** (250-200.000.000), ο βυθός της θάλασσας, που σκέπαζε ολόκληρη την ελληνική περιοχή, από το Ιόνιο Πέλαγος μέχρι την Μικρά Ασία, παρουσίαζε μία παράξενη μορφολογική εικόνα ανάγλυφου που υπήρξε η προϋπόθεση για τη δημιουργία της σημερινής Ελληνικής χερσονήσου με τις υψηλές κεντρικές οροσειρές της. Στη θέση του ορεινού όγκου της Πίνδου υπήρχε μία βαθιά υποθαλάσσια τάφρος, **η "αύλαξ της Πίνδου"**, δυτικότερα εκτεινόταν μία δεύτερη, η **"Ιόνια αύλαξ"** ενώ ένα υψηλό τοίχωμα, το **"ύψωμα του Γαβρώνου"** χώριζε τις δύο τάφρους.

Μέχρι και το τέλος της **Ιουρασικής Περιόδου** (200-146.000.000) ο γεωγραφικός χώρος της σημερινής Ελλάδας ήταν θάλασσα μέτριου βάθους. Πριν από 140.000.000 χρόνια, στις αρχές τις **Κρητιδικής Περιόδου** (146-65.000.000), μία γιγάντια ανοδική ορογενετική κίνηση ανύψωσε πάνω από τα κύματα την λεγόμενη **Πελαγονική οροσειρά.**, μία στενή ζώνη ξηράς που περιλαμβάνει την βορειότερη Μακεδονία (Πελαγονία), τον Όλυμπο, την Ανατολική Θεσσαλία και την Βόρεια Εύβοια. Προέκταση της οροσειράς αυτής θεωρείται η λεγόμενη Αττικοκυκλαδική μάζα" (η Αττική, η νότια Εύβοια και τα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων). Στο τέλος όμως της περιόδου (65.000.000) ο Ελλαδικός χώρος βρισκόταν και πάλι κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας σε μέτριο βάθος. Στην ίδια χρονική περίοδο οι Ήπειροι είχαν ήδη πάρει περίπου τη σημερινή θέση και σχήμα, αλλά το μέγιστο της Ευρώπης και της Αμερικής παρέμενε κάτω από την **Τηθύα.**